

σισθῶσι, μετ' αὐτῶν δ' ἔφερον καὶ τὸν ἀσθενῆ. Ἐπανελθόντες εἰς τὴν μυρμηκίαν συναπέφερον ἐπίσης αὐτόν. Μετ' ὀλίγας ὅμως ἡμέρας μεθ' ὅλας τὰς περιποιήσεις τῶν ἀπέθανε.

Ἔκ. Lubbok ὅπως βεβαιωθῆ ἂν οἱ μύρμηκες ἀναγνωρίζουσι τοὺς συγκατοίκους τῶν διὰ ἰδιαιτέρου τινὸς συνθήματος ὡς ὑπετίθετο ὡς πρὸς τὰς μελίσσας, καὶ θέλων νὰ ἴδῃ ἂν οὗτοι ἀνεγνώριζον τοὺς φίλους τῶν ἀναισθητῶν ὄντας ἔκαμε τὰ ἐξῆς πειράματα.

Ὅτε μύρμηκες τινες ἐκ τῶν μυρμηκίων του περιεπλανῶντο ἐπὶ τῆς τραπέζης του ἐκμυζῶντες μέλι εὐρισκόμενον ἐπ' αὐτῆς, ἐχλωροφόρμισε τέσσαρας ἐξ αὐτῶν, πρὸς δὲ καὶ τέσσαρας ἄλλους προσερχομένους ἐκ τῆς μυρμηκίαις τοῦ κήπου του. Ἀφ' οὗ δὲ πάντας ἐχρωμάτισε καταλλήλως πρὸς εὐκόλον ἀνεγνώρισιν, ἐτοποθέτησε παρὰ τὸ μέλι. Ἐπὶ τινὰ χρόνον οἱ μύρμηκες δὲν ἔδωκαν προσοχὴν. Μετ' ὀλίγον οἱ τέσσαρες φίλοι μύρμηκες ἔκειντο εἰσέτι κατακεκλιμένοι, ἐνῶ οἱ τέσσαρες ξένοι δὲν ὑπῆρχον ἐκεῖ πλέον. Δύο ἐξ αὐτῶν εἶχον ριφθῆ ἀκώθην τῆς τραπέζης ἐν ἧ ἦτο τὸ μέλι, καὶ οἱ δύο ἄλλοι ἐξεφάνισθησαν. Ἐπανελάβε τὸ πείραμα θέσας πάλιν τέσσαρας ὁμοφύλους καὶ τέσσαρας ξένους πλησίον εἰς μέρος ἐνθα οἱ *Lasius flavus* ἔτρωγον μέλι—καὶ πάλιν ἐβεβαιώθη ὅτι οἱ μύρμηκες ἀπέριπτον τοὺς ξένους οὐδ' ὅλως προσέχοντες εἰς τοὺς ὁμοφύλους τῶν.

Πλεῖστα πειράματα τοιαῦτα ἀπέδειξαν ὅτι οἱ μύρμηκες, τοῦλάχιστον οἱ ἐξετασθέντες, δὲν φροντίζουσι νὰ προφυλάξωσι τοὺς ὁμοφύλους τῶν καταστάντας ἀναισθητῶν.

Ἐπανελήφθησαν τὰ πειράματα ἐπὶ μυρμηκίων μεθυσθέντων ἀπλῶς. Ἐκ τούτων ἀπεδείχθη ὅτι οἱ μύρμηκες ἀναγνωρίζουσι καὶ τοὶ ἀναισθητοὶ κάλλιστα τοὺς ὁμοφύλους τῶν, διότι ἐκ 41 ὁμοφύλων καὶ 52 ξένων μεθυσμένων μεταφερθέντων ἐν τῇ μυρμηκίᾳ, μόνον 9 ὁμοφύλοι ἐροίφθησαν ἐν τῷ ὕδατι, ἴσως διότι ἡ ἀναισθησία τῶν ἐξελέφθη ὡς θάνατος, πάντες δ' οἱ ξένοι.

(Ἔπεται συνέχεια.)

N. X. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Η ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ἀφορμὴν λαβόντες ἐξ ἐφημερίδος τινὸς Ἀθηναϊκῆς ἐκφρασθείσης ὑπὲρ τῆς συστάσεως Σχολῆς πολιτικῶν ἐπιστημῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ὑποδείξασθαι ἄπως τὰς ὠφελείας, αἰτίνας ἤθελον προκῦπει ἐξ αὐτῆς, ἐκτίθεμεν κατωτέρω σύντομον περιγραφὴν τῆς ἐν Παρισίοις τοιαύτης, φρονούντες ὅτι ἐνδιαφέρον καθίσταται πᾶν ἀ-

νάγνωσμα ἀποβλέπον εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ὁσημέραι καταπληκτικῶς χωροῦντος πολιτισμοῦ.

Ἡ ἐν Παρισίοις Σχολὴ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν διεδέχθη τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1848 ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως συσταθεῖσαν «Ἐθνικὴν Σχολὴν διοικητικῶν μαθημάτων», ἐν ἧ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἀποβλεπόντων εἰς δημοσία στάδια ἐγένετο δημοσίαις δαπάναις. Δυστυχῶς διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἡ Κυβέρνησις ἀνελάμβανεν ἠθικὴν τινὰ ὑποχρέωσιν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῇ εὐδοκίμησαντας, εἰς οὓς ὄφειλε νὰ χορηγήσῃ κατόπιν δημοσίον τινὰ θέσιν. Αἰτία τούτου ἡ μετὰ διετίαν διάλυσις τῆς.

Περὶ τὸ 1871 ἔτος ἐπελήφθησαν τῆς ἰδέας ταύτης ὑπὸ διάφορον ὅμως ὄψιν τὴν Ἐθνικὴν διεδέχθη ἰδιωτικὴ καὶ δι' ἰδιωτικῶν δαπανῶν συντηρουμένη Σχολὴ μὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις καὶ οὐδεμίαν ἀνελάμβανεν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν ἀπονομῆς θέσεων τοῖς ἐξ αὐτῆς ἐξερχομένοις.

Ἡ πρωτοβουλία τῆς συστάσεως τῆς Σχολῆς ταύτης ὀφείλεται εἰς ἄνδρας διαπρεπεῖς καὶ ὑψηλοτάτας κατέχοντας θέσεις ἐν τῷ Γαλλικῷ κόσμῳ. Ἄξιος ἰδιαιτέρας μνείας ἐστὶν ὁ κ. *Boutmy*, μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ὅστις καὶ διευθυντὴς αὐτῆς ἐτάχθη, μέχρι δὲ τῆς σήμερον, ἦτοι ἐπὶ δέκα καὶ τρία ὅλα ἔτη ἐπαξίως καὶ μετ' ἀπαραιμίλλου ἰκανότητος διευθύνει αὐτὴν παρατηρῶν τὰς ὁσημέραι λαμπρὰς προόδους τῆς, αἰτίνας ὑπερέβησαν, βεβαίως, τὰς ἑαυτοῦ ἐλπίδας.

Ἐἴκοσι καὶ τρεῖς ἔδραι κατέχονται ὑπὸ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, μελῶν τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας, τοῦ Κοινοβουλίου καὶ ἀνωτέρων τοῦ Κράτους ὑπαλλήλων, τριακόσιοι δὲ καὶ πλέον μαθηταὶ πληροῦσι καθ' ἑκάστην τὰ αἰθούσας αὐτῆς, ἐν οἷς διακρίνονται καὶ ἀρκετοὶ ξένοι, ἰδίως Ρωμοῦνοι, Σέρβοι, Βούλγαροι, Ἀγγλοὶ καὶ τινες Ἕλληνες.

Σκοπὸς τῆς Σχολῆς. Ἡ Σχολὴ αὕτη τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν ἐπιστέφει τὴν ἐλευθέρην ἀνατροφὴν τοῦ σπουδαστοῦ διὰ γνώσεων, ἧς ἡ μὲν ἐγκυκλοπαιδικὴ παιδείυσις ἀδυνατεῖ νὰ συμπεριλάβῃ διὰ τε τὸ πρόωρον τῆς ἡλικίας τοῦ μαθητοῦ καὶ τὴν πληθῶραν τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς ὕλης, ἡ δὲ, κατόπιν, ἐπιστημονικὴ, θίγει μὲν τινὰς τούτων, ἀλλ' ἡ σπουδὴ τῶν γίνεται ἀτελής, καθ' ὅσον ἄλλως ὁ σκοπὸς τῆς πανεπιστημιακῆς ἐκπαιδεύσεως. Τούτων ὅλων φυσικὴ καὶ ἀποδεδειγμένη συνέπεια ἐστὶν ἡ οὐχὶ ἐντελής μόρφωσις τοῦ νέου, ὅστις, μὲ ὅλον τὸ βῆρος τοῦ πτυχίου, συμβαίνει πολλὰς ν' ἀμειρῆ γνώσεων κυριωτάτων καὶ ἀπαραιτήτων, ἧς τινὰς ἀποκτᾷ μὲν κατόπιν δι' ἰδίαν μελέτην, οὐδέποτε ὅμως ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένης.

Ἡ ἀλήθεια τῶν ἀνωτέρω καθίσταται πασι-
δηλος καὶ ἀναμφισβήτητος ὡς πρὸς τοὺς σκο-
ποῦντας ν' ἀκολουθήσωσι στάδιον ἐντελῶς δι-
άφορον τῶν ἐν Πανεπιστημίοις προπαρασκευα-
ζομένων. Ἐπειδὴ ἡ Νομικὴ Σχολὴ καταρτί-
ζει νομικοὺς οὐχὶ ὅμως καὶ διπλωμάτας ἢ οἰ-
κονομολόγους, ἀναγκαίᾳ ἐθεωρήθη ἡ σύστασις
ἰδιαιτέρας Σχολῆς συμπληρωτικῆς, ἐν ἀκρι-
βῶς εἰπωμεν, τῆς Νομικῆς, διαφερούσης ὅμως
ταύτης ὡς πρὸς τὸ μεθοδικὸν καὶ ἰδιαιτερον
τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ὑπάρχουσιν ἀληθῶς ἐπέ-
κεινα τῆς ἐπιστημονικῆς ζώνης γνώσεις τινὲς
θετικαὶ καὶ ἀκριβεῖς, αἵτινες ἀπαιτοῦνται διὰ
τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ πολυπλόκου κοι-
νωνικοῦ συστήματος· αὗται εἶναι λ. χ. ἡ δι-
πλωματικὴ ἱστορία, αἱ ἀρχαὶ εἰς ἃς στηρίζε-
ται ἡ διοικητικὴ οἰκονομία, ἡ πλουτολογία, ἡ
οἰκονομολογία, ἡ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ
γεωγραφία, ἡ στατιστικὴ κ. τ. λ.

Ἄπασαι αἱ γνώσεις αὗται ἀπαρτίζουσι μέ-
ρος τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν, δὲν ἀποκτίν-
ονται δὲ ἢ διὰ μελέτης μεθοδικῆς ἀπαρτιότητος
τοῖς προωρισμένοις διὰ τὰ δημόσια στάδια.

Ἡ Σχολὴ λοιπὸν τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν
εἶναι ἡ γέφυρα ἢ πρὸς τὰς δημοσίας θέσεις ἀ-
γούσα καὶ ἡ παρέχουσα πολλὰς ἐγγυήσεις τῆς
ἐπὶ τῶν θέσεων τούτων ἀκριβοῦς καὶ πεφωτι-
σμένης τῶν καθήκόντων ἐκπληρώσεως.

Σκοπὸς τῆς ἰδρύσεως ἐκπαιδευτηρίου τοιοῦ-
του εἶναι γενικῶς ἡ συμπλήρωσις τῆς παιδεύ-
σεως τῶν ἐκ τῶν Πανεπιστημίων ἐξερχομένων,
εἰδικῶς δὲ ἡ τῶν Σχολῶν τούτων φοίτησις κα-
θίσταται ἀπαραίτητος διὰ τοὺς ἀποβλέποντας
εἰς δημόσιον θέσιν.

Μεθοδικῆ τῆς διδασκαλίας δι-
αίρεσις. Θὰ ἦτο ἔργον λίαν μακρὸν τὸ νὰ
ἐξετάσῃ καὶ περιγράψῃ τις λεπτομερῶς τὸ το-
σούτω ποικίλον πρόγραμμα τῆς Σχολῆς, τὰς
τόσας παραδόσεις, τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις καὶ
τέλος τὸ πῶς ἀποκτάται τὸ τῆς Σχολῆς δι-
πλωμα μετὰ προηγουμένας δύο ἐξετάσεις προ-
φορικῆς καὶ ἐγγράφους, διὰ τῆς δημοσιεύσεως
δύο ἐναισίμων διατριβῶν δυναμένων νὰ φέ-
ρῃσι τὸν τίτλον ἐπιστημονικῆς συγγραφῆς.
Πρὸς τὸ παρὸν παραθέτομεν μόνον τὴν διαί-
ρεσιν τῆς Σχολῆς ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς διδασ-
καλίας, ἐξ ἧς δύναται τις εὐκόλως νὰ κρίνῃ
περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς.

Ἡ ἐν Παρισίοις Σχολὴ διαίρεται εἰς τέσ-
σαρα τμήματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀπαρτι-
ζει ἴδιον καὶ πλῆρες πρόγραμμα μαθημάτων
πρὸς προπαρασκευὴν τῶν ἀποβλεπόντων εἰς τὰ
ἐξῆς τέσσερα δημόσια ἐπαγγέλματα: α) Δι-
πλωματικὸν, β.) Συμβολικὸν Ἐ-
πικρατεῖας, γ.) Διοικητικὸν καὶ
δ.) Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον. Ἐκ-
τός τούτων ἡ Σχολὴ περιλαμβάνει στοιχεῖα

ἀνωτέρας παιδεύσεως, ἅτινα προπαρασκευα-
ζουσι δι' ὑψηλὰς ἐμπορικὰς καὶ τραπεζιτικὰς
θέσεις, οἷον διευθυντοῦ τραπεζῶν, ἐπιθεωρητοῦ
σιδηροδρόμων κτλ.

Ἀναλόγως τοῦ σταδίου εἰς ὃ ἕκαστος ἀπο-
βλέπει ἀκολουθεῖ καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν τμήμα,
ἢ δὲ χρονικὴ διάρκεια πρὸς ἀπόκτησιν διπλώ-
ματος ὠρίστη διετής.

Παραθέτομεν κατάλογον τῶν κυριωτέρων
μαθημάτων τμημάτων τινῶν πρὸς εὐχερεστέ-
ραν κατανόησιν τῆς διαφορᾶς μεταξύ τῶν πα-
νεπιστημιακῶν μαθημάτων καὶ τῶν τῆς
Σχολῆς:

Διπλωματικὸν τμήμα: Ἐθνο-
γραφία — Διπλωματικὴ ἱστορία — Ἀνατολι-
κὰ ζητήματα ἀπὸ τοῦ 1856 μέχρι τῆς σή-
μερον — Διπλωματικὰ κατορθώματα ἀπὸ τοῦ
1648 μέχρι τοῦ 1789 — Γεωγραφία οἰκονο-
μική — Ἐμπορικαὶ ἐπίσημοι συνθήκαι — Διε-
θνῆς καὶ φυσικὸν δίκαιον Ἐμπορικὴ νομο-
θεσία κατὰ σύγκρισιν μετὰ τῆς τῶν ἄλλων
Ἐθνῶν — Ἱστορία τοῦ σχηματισμοῦ τῶν πρω-
τίστων Εὐρωπαϊκῶν Ἐθνῶν κατὰ τὸν Με-
σαιῶνα κτλ. κτλ.

Διοικητικὸν τμήμα: Διοικητικὸς
ὀργανισμὸς διαφόρων Κρατῶν — Δημόσια εἰ-
σοδήματα καὶ φόροι — Πλουτολογία ἐν ἐκ-
τάσει — Ἐμπορικὴ στατιστικὴ — Συνταγ-
ματικὸν Δίκαιον — Κοινοβουλευτικὴ καὶ νο-
μοθετικὴ ἱστορία — Ἀστικὸν δίκαιον κατὰ
παραβολὴν κτλ.

Τμήμα Ἐλεγκτικῶν Συνεδρί-
ου: Οἰκονομικὰ συστήματα διαφόρων Ἐ-
θνῶν — Δάνεια — Προϋπολογισμὸς διαφόρων
Κρατῶν — Λογιστικὴ — Διπλογραφία κτλ.
κτλ.

Προσωπικὸν τῆς Σχολῆς. Δὲν
δυνάμεθα νὰ παραλείψωμεν ὀνόματα τινὰ σο-
φῶν μελῶν τῆς Σχολῆς, ὧν ἡ βαρῦτης εἶναι
ἀνεγνωρισμένη ὑφ' ὅλου τοῦ ἐπιστημονικοῦ
κόσμου. Καὶ δὴ τὸ Διοικητικὸν Συμ-
βολικὸν σύγκειται ἐκ δώδεκα μελῶν,
πρόεδρος τῶν ὁποίων εἶναι ὁ κ. E. André, ἀν-
τιπρόεδρος ὁ κ. Hely d' Oisel, διευθυντῆς τῆς
Σχολῆς, ὡς εἴπομεν, ὁ κ. E. Boutmy, κατόπιν
δ' ἔπονται οἱ κ. κ. Alfred André μέλος τοῦ
Συμβουλίου τῆς Γαλλικῆς Τραπεζῆς, E.
Beaussire καὶ H. Taine ἀκαδημαϊκοί, P. Be-
thmont πρῶτος πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνε-
δρίου κτλ.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς τελειοποιή-
σεως σύγκειται ἐκ τῶν κ. κ. Aucoc, Da-
reste, Glasson, Janet, Leroy-Beaulieu, Picou,
Leon Say, Viel-Castel, Vuitry ἀπόντων με-
λῶν τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας, Baudin, De Cler-
cy, πρῶην πληρεξουσίων ὑπουργῶν καὶ τοῦ κ.
Florens Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας.

Οἱ δὲ Καθηγηταὶ — δι' οὓς πᾶς πρόλογος περιττός — εἶναι οἱ ἐξῆς: E. Boutmy, Levasseur, De Molinari, ἀκαδημαϊκός, Lyon-Caen, Renault, Pigeonneau καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, Levasseur de Precourt, Gabriel A'lix καὶ De Leblay δεινός τοῦ Διοικητικοῦ δικαίου νομοδιδάσκαλος, Alex. Ribot, F. Charmes μέλη τοῦ Κοινοβουλίου καὶ πλείστοι ἄλλοι τῶν ὁποίων παραλείπομεν τὰ ὀνόματα διὰ τὸ ὅλιγον τοῦ χώρου.

Ὁ Γενικός Γραμματεὺς τῆς Σχολῆς κύριος E. Guérin καὶ ὁ Βιβλιοθηκᾶριος κ. L. Poincaré συμπληροῦσι τὸν κατάλογον τοῦτον τοῦ προσωπικοῦ.

Αἱ κατὰ τὰ δέκα καὶ τρία ἔτη πρόοδοι τῆς Σχολῆς ὑπερέβησαν ὅλων τὰς ἐλπίδας. Θεωροῦμεν ματαιοπονίαν νὰ ἐπιμεινωμεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο· σημειοῦμεν μόνον ὅτι ἐκ τῶν πολλῶν ἐξεληθόντων καὶ διαγωνισθέντων κατόπιν διὰ τὰς θέσεις δι' ἧς ἡ Σχολὴ προπαρασκευάζει, ἅπαντες ἐπέτυχον μεταξύ τῶν πρώτων καὶ διωρίσθησαν εἰς δημοσίας θέσεις, τοῦτο δ' ἐξηγεῖ τὴν καταπληκτικὴν τῆς Σχολῆς φήμην, ἣν ἀναγνωρίζοντα τὰ γείτονα κράτη — Γερμανία, Ἰταλία καὶ Βέλγιον — ιδρύουσι μετ' οὐ πολὺ παρομοίας Σχολὰς ἐπὶ τῶν αὐτῶν τῆς ἐν Παρισίοις Σχολῆς βάσεων.

Οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὅτι τοιούτου εἶδους ἀνώτατα ἐκπαιδευτήρια ἰδρυθήσονται εἰς ἅπαντα τὰ πεπολιτισμένα κράτη πρὸς μύρωσιν δημοσίων λειτουργῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἔθνος τι δύναται νὰ προκοψῇ.

Παρίσι 16 Ἰανουαρίου 1884

N. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ.

Η ΝΗΣΟΣ ΕΛΕΝΗ.

Ἡ περιώνυμος νῆσος Ἐλένη ἢ τὰ νῦν Μακρόνησος, Μακρονήσι, ἢ Μάκρη καλουμένη ὡς ἐκ τοῦ σχήματος, ὅπερ ἡ φύσις, ἢ ὁ χρόνος ἔδωκεν αὐτῇ, ἢ χθοναλὴ (1) αὕτη καὶ ἐπιμήκης, πετρώδης ὡς τὸ πλείστον, νῆσος ἔσχε τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ὄνομα ἐκ τῆς παραδόσεως, ὅτι ἐνταῦθα ἡ Ἐλένη τοῦ Μενελάου ἀπέβη ἦτοι κατὰ τὴν ἐκ Σπάρτης ἀπαγωγῆν, ἣ κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον. Τὴν δ' ἐπωνυμίαν Μακρὴς ἔλαβε διὰ τὸ σχῆμα αὐτῆς. Ὁ Στράβων ταύτην φαίνεται, ὅτι ἐννοεῖ μνημονεύων τὸν ὁμηρικὸν στίχον ἐν Ἰλιάδ. Γ. 445.

νῆσῳ δὲ ἐν Κρανῆν κτλ.

Ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ὠνομάσθη Ἐλένη ἡ νῆσος, ἐπειδὴ ὁ Πάρις φεύγων ἐκ Λακεδαιμό-

νος προσωμίσθη αὐτόθι μετὰ τῆς Ἐλένης. Τῆς αὐτῆς γνώμης ἔχονται καὶ ὁ Εὐριπίδης (Ἐλέν. σ. 1672-1675).

μη Πάρις γήμείε σε,
προσὸν παρ' ἀκτῆ τεταμένη νῆσον λέγω,
Ἐλένη τὸ λοιπὸν ἐν βροτῶσι κελεύσεται
ἐπεὶ κλοπᾶς σᾶς ἐκ δόμων ἐδέξατο.

Στέφανος ὁ Βυζάντιος «Ἐλένη νῆσος Ἀττικῆς» Ἐκαταῖος Εὐρώπη «ἐκεῖ ἀποθῆναι φασὶ τὴν Ἐλένην μετὰ τὴν ἄλωσιν Ἰλίου. Ἐκαλεῖτο δὲ Μακρὴς διὰ τὸ μῆκος» καὶ ὁ Πουπώνιος Μέλας (II, 7, 10) καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς. Τούτωντιόν δέ τινες, εἰς οὓς συγκαταλέγεται καὶ ὁ Παυσανίας, ἐννοοῦσι τὴν νῆσον τὴν ἐν τῷ Λακωνικῷ κόλπῳ τὴν κατέναντι τοῦ Γυθείου Κρανῆν νῆσον, εἰς ἣν ὁ Πάρις ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος φεύγων πρῶτον ἤγαγε τὴν Ἐλένην. Εἰς δὲ τὴν πετρώδη τὴν πρὸ τῆς Ἀττικῆς κειμένην νῆσον ἐπέβη ἡ Ἐλένη μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου ἐπιστρέφουσα, καὶ ἐκ τούτου ἐπωνομάσθη. Οὕτως ὁ Παυσανίας. Ἡ δὲ τῆς Ἀττικῆς Κρανῆν ἦτο ἐπὶ Στράβωνος ἀκατοίκητος, κατὰ δὲ τὸν Ἀρτεμίδωρον «πρόκειται δὲ τῆς παραλίας ταύτης πρὸ μὲν τοῦ Θορικοῦ καὶ τοῦ Σουνίου νῆσος Ἐλένη, τραχεῖα καὶ ἔρημος, παραμῆκης ὅσον ἐξήκοντα σταδίους τὸ μῆκος, ἀπὸ ταύτης γὰρ, φησιν, αἱ καλούμεναι Κυκλάδες εἰσὶν ὀνομάζονται δὲ Κέω τὴν ἐγγυτάτην τῇ Ἐλένῃ καὶ μετὰ ταύτην Κύθον καὶ Σέριφον καὶ Μῆλον καὶ Σίφον κ. ἔ.». Ὁ δ' ἐνωρίς καὶ ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἐπιστήμης ἀρπαγῆς Βουρσικῶς ἀποφαίνεται ἐν τῷ ἰδίῳ φιλοπονήματι Geographie von Griechenland (I. B. p. 356) «ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ νῦν δὲν κατωκεῖτο διαρκῶς, ἀλλὰ μόνον ἐν θέρει ὑπὸ ποιμένων μετὰ τῶν ποιμνῶν αὐτῶν, ὑπὲρ ὧν καὶ πολλαχοῦ τῆς νήσου ἀνωρύθησαν πηγαὶ ὑδάτων». Πλὴν ἀλλ' ὅμως πρὸς τὴν ἐποψίν ταύτην τοῦ Βουρσικανοῦ καὶ ἄλλων πρὸ αὐτοῦ διαφωνοῦμεν τέλος καὶ δὴ διίσχυρίζομεθα, ὅτι ἡ νῆσος Ἐλένη ἢ κειμένη μετὰ τῆς ἀττικῆς παραλίας καὶ τῆς καταντικρῆς νήσου Κέω καὶ ἐκτεινομένη παραλλήλως τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τοῦ Θορικοῦ (Γαϊδουρόμανδρας) μέχρι τοῦ Σουνίου καὶ ἔχουσα περίμετρον περὶ τὰ 20 μίλια κατωκεῖτο διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: α) διότι καταδεικνύεται ἔτι καὶ νῦν ἐρείπια ἑπτὰ ἀρχαίων χωρίων ἐπὶ τῇ ἀκτῇ τῆς βορειοδυτικῆς πλευρᾶς, μάλιστα δ' ἐπὶ τῶν λειψάνων ἐνὸς τῶν χωρίων αὐτῶν εἰσὶν ὀρατὰ ἰκανὰ κρηπιδώματα ὑπερμεγέθους γιγαντιαίου κτιρίου, ἔχοντος σχῆμα τετράγωνον καὶ παρ' αὐτῷ συντρίμματα μαρμαροῦ λευκοῦ. Ἀλλὰ τὰ πλείστα τῶν ἐρείπιων αὐτῶν, ὡς εἰκός, καλύπτονται ὑπὸ χωμάτων. Κατὰ τὴν ἡμετέραν εἰκονολογίαν ἐκεῖ που ἔκειτο νῆος ἀρχαῖος (ἴσως τῆς Ἀρτέμιδος), ἐφ' οὗ τοῖς ἐρείπιοις

(1) Ἄτε τοῦ ὑψηλοτάτου αὐτῆς χωρίου ὑψουμένου 281 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.